

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiuulu

pentru Sibiu pe 1 ann intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe annu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 annu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 annu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratiei se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu litere merute garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 9.

Sibiu, Mercuri 30/11 Februaru.

1880.

Inoposite. Deficitu. Executiuni. Dreptu electorale.

Tóte acestea cestiuni s'au discutatu si pana acum de câte-ori s'a simtitu necesitatea de a trage luarea-aminte a locuitorilor asupra lor. Mai de aprópe, in Nr. 84 alu „Observ.“ din a. tr. arataramu ceva mai pe largu diversele specii de inoposite directe si indirecte, la care sunt supusi locuitorii acestei monarchii. In Nr. 85 et 86 ventilaramu proiectele de budgetu asia cum s'au publicatu acelea de către ministrii finantieloru, specificandu si deficitele ce resulta din nou, atátu pe 1879, câtu si pe a. 1880. Atunci s'a disu, că deficitu va fi numai ceva preste 18 milioane si ministrulu comite Szapáry propunea câteva midiolóce de coperire. Din Novembre si pana acuma cercetandu-se mai exactu tóte socotelile statului, acelu deficitu ese preste indoitu mai mare, pentru-că elu trece peste 41 milioane florini, adeca la 120 milioane franci!

Ce urmédia de aci? Executiuni pe capete, fóra mila si indurare. Candu dicemu executiuni, nu intielegemu numai restantie inopositoru din anii trecuti, ci si contributiunile anului curente. Legea obliga, că inoposite directe se se platésca regulatu pe câte $\frac{1}{4}$ de annu, inse asia, că pe partriulu I se numeri a patr'a parte din câtu ti se cere, pana in 15 Februaru; a dou'a rata pana in 15 Maiu, a 3-ea 15 Augustu, a 4-a 15 Octobre. Cum n'ai observatu acesti termini, din acelea dile, fisculu te incarca cu interese de 6%, iti dictédia si o taxa de executiune, fóra a te si zalogi indata, ci zalogirea urmédia mai tardiu, dupa care la unu altu terminu vene tob'a la casa, sau că ti se transpórta zalógele la municipalitate, unde se licitédia.

Este inse unu adeveratu blastemu pe tierile acestea, că de mai multi ani incóce locuitorii niciodata nu potu se scia cu inceputulu anului, care câtu are se platésca. Conscriptiunea incurcata cu mii de formalitati este atátu de migalósa si rapi-

tória de timpu, in câtu uneori nici in patrariulu alu 4-lea, pe la Octobre, nu e terminata, si atunci inca, asia numitulu preliminaru, aruncatura, tabelle, esu pline de erori. Reclamatuniile sunt totudeauna cu miliónele. Nou'a institutiune a inspectoratelu de contributiuni erá se mai evite din incurcaturi si celu puçinu se inaintiedie operatiunile; mehanismulu fiscale inse este multu mai complicatu decâtu că se fia in stare de a'lu accelerá inspectorii.

Se scie că dreptulu electoralu este conditionatu dela censu si anume in Transilvani'a dela 8 fl. 40 cri. contributiune directa. Ne este cunoscutu la toti, câte misielii si blastematii s'au intemplatu pana acum cu regularea censului si aplicarea dreptulu electoralu preste totu pe unde locuescu romani, si cu atátu mai multu in Transilvani'a. Aci cá si in alte câteva casuri, indolenti'a, fatalismulu romaniloru inca pórtu o mare parte din vina. Ce e dreptu, aceea si indolentia a cuceritu mai pe urma si pe magiari, si pe sasi intru atátu, câtu de vreo 5—6 ani incóce nici legati nu'i mai póte duce nimeni la nici o adunare, nici chiaru la cele electorali, nici platindu-le diurne si dandu-le de mancare, de beutu. Sunt sisteme politice care disgusta, scârbescu, instrainédia pe poporu de către ori-ce actiune publica; sunt éra si altele infernali, care ucidu spiritulu publicu prin mesuri perfide, teroristice, candu apoi in locu de a inpintená pe ómeni cá se scuture nepasarea, mai virtosu ii adórme si amortiesce; milióne de ómeni ti se paru că dormita, sau cum se mai dice, aromescu, motiaie, cá cei obositi de labóre ori de vreo betia. Sunt éra si epoche, candu chiaru si popórale cele mai luminate, active, deprinse in afacerile publice, cunoscatórie de interesele lor, stau destepete, vedu si audu limpede, sciu totu ce se intempla cu ele spre reu, cu tóte acestea punu manile preste olalta, nu facu nimicu spre a resturná sistem'a. Caus'a este că ele prevedu sau celu puçinu presimtu sigur'a ei cadere cu rusine.

Fia ori-care din acelea sisteme, intemple-se

ori-si ce in celu mai de aprópe viitoru, noi rogamu si cu acésta oca siune pe toti cetatienii statului de nationalitate romana din ori-ce provincia, că ori-care se scie in vreo restantia de contributiune directa pe anulu 1879 se o platésca nesmintitu pana in Martiu a. c. In anulu 1878 au fostu cele din urma alegeri, pentru care s'au rectificatu (?) listele electorali dupa tabellele de contributiune. In a. 1881 voru fi alte alegeri. Listele se rectifica cu unu annu mai inainte, pe temeiulu contributiunei anului trecutu. De aici urmédia, că trebue se ingrijimu de acum, cá se nu intre nici-o eróre in tabelle, se nu fimu taxati nici mai multu nici mai puçinu decâtu se cuvine dupa liter'a legéi, prin urmare se reclamamu cu totii la terminu si se insistemu cu energia pentru rectificare.

Dreptulu electoralu in sinesi

lucrurilor din comitatul Severinului. Pre cât timp acea parte a Banatului vietuise sub legi militare, în afara de acelu teritoriu se scia foarte puçinu despre starea lor; astadi depinde foarte multu dela insii locuitorii, anume dela inteligentia, cá vocea lor se se audia preste sute de miliarie.

Candu ne taiamu numai la unu degetu, dorerea se simte în totu corpulu. Candu ne cóce vreo buba rea, organismulu întregu suferă de friguri, care uneori îl scutura cá ori-care altele din cele mai torturátorie. Intocma asia se întâmpla, sau încaí asia trebuie se se întempele si cu corpulu întregu alu ori-carei natiuni ajunse la consiintia de sine si petrunsa de a sa demnitate.

Natiunea nostra din acésta monarchia suferă, patimesce întrú tóte partile sale constitutive; suferintiele înse diferu multu unele de altele. Sunt suferintie din ostená greea, din apasarea unor sarcine care te culca la pamentu, unele din morburile interne, altele din externe; dara candu vine o mulu reu si iti taia o mana sau unu pitioru, ori cá te ranesce asia, în cátu prin scursórea de sange te aduce în dóg'a mortii, atunci organismulu întregu are se'si reculéga tóte poterile vitali, se si concentre din ele cátu mai multe spre partea vetamata, pentru-cá se'i ajute vindecarea. Scapandu partile, scapa totulu. Vai înse de acelu organismu national, în care vreo parte a datu în gangrena.

Dela unu numeru până la altulu, scirile din comitatul Severinului vinu totu mai cutrierátorie, acum înse cu acea diferentia essentiala, cá neandite crime se constata si adeverescu prin acte oficiali, autentice, subscrise de membrii comisiunii, autenticate de cátra consiliulu municipal, publicate cu invoirea si votulu acestuia de cátra functionarii cáti remasesera integrii si aparati de tentatiuni chiaru si sub domni'a unui pasia-mamelucu atátu de indracitu, precum a fostu Ioanu Pauss. Acum ese la lumina, cá acelu neomu fusese capabile de ori-ce crima, si cá elu cu tartufari'a (faciari'a satanica) a fostu în stare se lege ochii la toti functionarii subordinati lui, la poporu, la tóta lumea. Dela Iuliu 1876 de candu Pauss fu trimisu pe capulu locuitorilor acelu municipiu nou, elu a furatu mereu din tóte cassele, sau adeca din sutele de mii cáte au intratu pe man'a lui, bani de ai orfanilor, sume mari din inopositele statului, bani de facutu drumuri, taxe diverse, elu a datu la cassa ce a voitu si cátu a voitu, éra celelalte sume le-a tinutu pe sam'a sa. De aici apoi urmá, cá aceleasi se scótea dela locuitori prin executiuni, de cáte doue trei-ori. Subordinatii sei din cercurile comitatului de si nu petrundea în misteriele domnului lor, simtiau totusi cá nu póte se fia lucru curatu; asia se pusera si dintre densii cáti pe cape-rape. Poporulu strigá, protestá, se mai si oppunea; atunci înse aducea trupe de linia preste densulu, cá executiune si pedépsa. Tóte spele si intertentiunea se scótea din spinarea locuitorilor; în acelasiu timp banditulu si complicitii sei se tavalia în distractiuni desfrenate.

Între acestea adeverulu istoricu cere, cá pre-cátu se póte se vedemu si reversulu medaliei, cu alte cuvinte, se cautamu si în noi insine cauzele nefericirilor nostre. Spre acestu scopu vomu scóte aci câteva passage din epistole venite dela romani nascuti si crescuti, anume una din comitatul Severinului si alt'a din alu Carasiului. Cea mai vechia pórtá dat'a din 11 Ianuarin a.c., adeca tocma de candu se descoperisera cele de antai defraudari, si coprinde între altele:

Multu stimat Domnule!

Poporulu nostru de aicea avendu din câteva generatiuni educatiune militara, este dedatu a se miscá si a intrá în vreo actiune numai la porunca. În anii din urma înse, adeca dupa caderea sistemii militare, fiindu-ne strinsu oprita ori-ce miscare si desvoltare nationala, nimeni nu are dreptu se se mire, cá romanii nostri din comitatul Severinului nu desvóltá mai nici de cátu activitate nationala, în proportiunile în care se vede aceea la locuitorii romani din celelalte provincii. De acolo, de unde ar fi se astepte poporulu invetiatura, desteptare, prin urmare si mantuire, nu se póte asteptá, de órece preotii si invetiatorii ori cá nu voiescu se'si implínésca datorintia, sau cá nu sunt calificati de ajunsu, pentru-cá se luminedie si se conduca pe poporu.

Afara de scótele, pre aicea înca din tempulu militiei asia numite „scóle nationale“, éra acuma „comunale“, altele n'avemu, de órece, cu provincializarea granitiei militare, scótele normale, de altumintre bune, nu s'au mai înlocuit prin altele.

Granitarii nostri sunt în posesiunea unui fondu cu aprópe 1/4 de milionu de florini, asia numitu „fondu granitarescu“ cu destinatiune, cá interesele acestui fondu se se întrebuintiedie spre scopuri culturale si humanitare. Acestu fondu înse nu ar meritá numele de „fondu pentru cultura si humanitate“, ci de „fondu de cártá“; cáci vóindu ai nostri alu întrebuintia pentru scóle si alte scopuri cerute de interesele culturai nostre,

jurisdictiunea comitatului voiesce se'lu dea în favórea scóloru comunale, adeca magiare, cu delaturarea ori caroru interese nationale ale poporului nostru. Unu exemplu din altele nenumerate. Scóla din Bozovicu, confesionala superióra, înfiintata de vreo cátiua ani si sustinuta până în anul trecut, din fondulu granitarescu, au trebuitu se încete, pentru-cá comunele au fostu oprite sub cea mai mare pedépsa a sustiné scótele acelea.

Fiindu poporulu indigenu declarat de necapabilu pentru viétia constitutională, apoi comitatulu nostru Severinului e inundatu de straini din tóte ánghiurile tiei; nu e nici organizatu dupa legi, ci se afla în stare de unu provisoriu nespusu de fatalu, gubernanduse prin ampoiati denumiti si prin o reprezentantia de circa 40 de insi, remasi înca din anii militiei, cari nu sunt în stare se desvólte nici-o influentia în afacerile publice ale comitatului.

Din lips'a mijlócelor de cultura, poporulu nostru merge cu pasi repedi spre selbatacire, ceea ce se cunosce si din inpregiurarea, cá dela unu timpu incóce nu prea alege între ce este alu Meu si alu Teu. Furturi, spargerile de incuieri, omoruri si jafuri sunt la ordinea dilei, în cátu crime de acestea nici nu se mai considera cá o raritate.

organizatoare si plina de viatia, acésta este suficienta, pentru cá ea se reorganisedie éra si totulu si se i redea viati'a. Mie mi se pare, cá acésta tíera mica de subt pólele Alpiloru este acea potere moleculara, care va invinge forti'a mórtei si care va redá miscarea si va inspira o noua viatia Italiei întregi."

Scimu bine din istoria moderna, cá profeticele prediceri ale celebrului chemistu germanu s'au implinitu si cá astadi Itali'a nu mai este acea faimósa „notiune geografica“ a principelui Metternich, ci cá ea este unu statu liberu, unitu, independentu si totuodata unulu din acele puçine state, in care constitutionalismulu este mai multu decâtu o comedia séca si ingretiositóre, preeum este elu in alte parti.

Viitoriulu ne va aretá déca Serbi'a va fi de si nu tocmai, dar' celu puçinu in parte, totu asia de fericita cá Itali'a.

N'ar stricá credemu, cá cuvintele citate mai susu ale lui Justus Liebig se fia nu numai audite si notate, dar' si urmate de toti acei pessimisti malcontenti, cari si-au perdutu credinti'a si speranti'a in viitoriulu unei natiuni renascénde. Amu mai dis'o, o dicemu si nu vomu incetá de a o repetá cu ori ce ocaziune, cá: numai acele natiuni voru peri, care desperandu voru incetá de a se luptá.

Unu omu singuraticu pusu la loculul seu póte fórte multu, o partida politica póte si mai multu, dar' mai multu póte vointi'a concentrata a unei natiuni întregi. In politic'a natiuniloru, vointi'a este espressiunea poterei lor.

Camilu.

Romania.

— Starea poporatiunei rurale. Nu scimu in tota Europ'a unu gubernu si o legislatiune, care se se fia ocupatu in cei 32 de ani din urma asia de multu si asia desu cu starea poporatiunei rurale, cátu s'a ocupatu, se mai ocupa si astadi ministeriulu, camerele si press'a Romaniei. S'ar potea face colectiune de volume gróse din totu ce s'a scrisu, legiferatu si decretatu in favórea, spre binele tieraniloru, pentru scutirea si apararea lor de asupriri si inpilari. Cu tóte acestea, reclamatiunile si chiaru incriminariile cele mai amare dúrédia pâna in momentele de fácia. Nu cá s'ar audi in lumea mare vocea dórerósa a tieraniloru asupriti, cá-ci ei nu sciu se strige cá se'i audia Europ'a, ci insusi gubernulu, deputati, si ce este mai semnificativu, o parte considerabile dintre proprietarii mari, senatori si alti barbati de positiune inalta, sunt destulu de generosi si iubitori de adeveru, cá se declare pe fácia, cá poporulu tieranu este asupritu, fórte asupritu, si cá tóte measurele luate in apararea lui pâna acuma nu au fostu de ajunsu. Dara din câte citimu in diariile cele mai serióse si redactate mai bine, din câte aflamu si din vreo patru corespondentie de ale amicilor nostri, locuitorii sate-loru nu preste totu suferi in aceea si mesura. Starea locuitorilor din Valachi'a mare (intre Oltu si Milcovu) este multu mai de suferitu decâtu a celorlu de preste Oltu; din contra, locuitorii mai alesu din vreo cinci districte ale Moldovei, sunt mai reu decâtu érá odata negrii sclavi din Americ'a. Acestu reu infrieciosiatu vine dela o sistema dintre cele mai infame, necunoscuta nici chiaru in Transilvani'a si nicairi, afara dóra de Galiti'a. Lasamu inse cá se vorbésca „Romanulu“, din care scótemu pentru angustimea spatiului numai urmatóriele passage:

„In adeveru, tieranulu saracindu, poteriile lui producetóre scadu si miseri'a unita cu esemplulu specule-loru neomenóse, a caroru victima este neincetatu, 'i pervertescu chiaru caracterulu astu-felu, in cátu devine vicleanu, séu si lenesiu, din naivu, bunu si laboriosu, ce este prin natur'a lui.

Aceste dúreróse fenomene se observa mai cu osébire peste Milcovu. Acolo sistem'a dupa care se face munc'a campului fiindu cu totulu alta de cátu dincóce de Milcovu, tieranulu, din subordonatu ce érá mai înainte bunului-placu alu proprietarului si arendasiului, mai multu séu mai puçinu umanu si generosu, a devenitu astadi unu obiectu de traficulu vilu pe piatia, unde munc'a lui se vinde dela mana la mana, cá unu efectu publicu negociabilu, fiindu robita de aceia cari au sciutu si au avutu ánama se profite de momentulul in care tieranulu érá mai reu sugrumatu de nevoia.

Nu vomu fi negresitu acusat de persecutiune religiósa, consemnandu aci faptul pozitivu, cá comerciulu munc'ei tieranului este astadi peste Milcovu totu in manele Evreiloru. Supt inboldirile nevoieloru si câte odata, trebuie s'o marturisimu cu dórele, in naucirea viciului desvoltatu si intreritutu cu o dibacia infernala de carciumaru, tieranulu isi vinde munc'a, nu pe unu anu, nu pe doui, ci pe cinci-siése ani înainte si pe nimicu; si nu vinde numai dilele pe care le póte munci intr'unu anu, ast-felu cá se 'i mai remana si pentru cultivarea ogorului seu timpulu necesaru, ci vinde tóte dilele de lucru ale anului. Elu ajunge ast-felu in stare de sclavu vendutu de buna voi'a sa, si odata acésta neomenósa vendiare facuta, legea tocmeleloru agricole este aci si administratiunea datóre se esecutive invoiei'a suptsemnata de nenorocitul muncitoru.

Ce se mai dicemu despre pretiulu, cu care atatea decimi de mii de ómeni sunt venduti pe ani îndelungi? Elu este o batjocura, este unu ultragiu adusu simtimintelor de umanitate. Si óre marii agricultori, marii

producetóri ai tieriei, se folosescu de aceste pretiuri derisorie? Cele mai adesea nu, si acolo unde muncitorii tratésa de a dreptulu cu marii cultivatori, nenorocirea si miseri'a sunt multu mai puçinu mari; ba pe unele locuri tieranii sunt chiaru fericiti, subt ocrotirea unui mare proprietaru generosu si inteligentu.

In multe casuri inse munc'a nenorocitul tieranu trece prin trei patru mani, care tóte castiga asupra acestei deplorabile precupetiri, pana candu ajunge la proprietaru séu la arendasiu. Mai antaiu carciumarulu satului, prin beutura si prin mici avansuri de bani, facute cu vicleania la timp de nevoia, acaparésa munc'a tieranului pe pretiulu celu mai derisoriu. Apoi carciumarulu, spre a'si procurá noui midilóce de a'si urmá neomenosulu seu comerciulu, vin

Stefanu Micle de d. Petru Suciu, Dr. in dreptu, prof. de dreptulu român, rectoru alu universitatii si consiliariu la curtea apelativa. Iasi 1879.

— Bibliografi'a romana. Buletinu mensualu alu libreriei generale din Romani'a si alu libreriei romane din strainetate. Anulu II, Nr. 1 — 1880 — Ianuariu. Romani'a, Transilvani'a si Bucovin'a 5 lei pe anu. — Strainetate 10 lei. Unu numeru 50 bani. Editoru: A. Degenmann, Bucuresti.

N. B. — Tote cartile in ori ce limba, aparute in tiara, si cele in limb'a romana sau atingatoare de Romani, aparute in strainetate, se publica gratis in acesta Bibliografia.

DD. Autori, Editori si Tipographi sunt rogati, a ne tramite nu numai titlurile, ci cartile loru in natura, pe catu s'ar putea, imediatu dupa aparitiune. De o data cu tramitarea cartiloru se ni se arate si pretiulu fia-carei. Acesta indicatiune este forte necessaria pentru completarea anuntului si contribue multu la inprasciarea opului respectivu.

Imediatu dupa insertiune, cartile primite pentru acestu scopu se voru inapoia franco.

Scrisorile nefrancate nu se primescu.

LUXULU.

De: Maurice Bloock

(Urmare si fine.)

O alta ordine de idei pe care o desvolda d. Baudrillart este acesta: „luxulu si formele de gubernamentu.“

Asupra luxului in monarchii, lectorulu nu trebuie se citeasca pe Montesquieu, ca-ci acesta e unulu din subiectele pe care ilustrulu scriitoriu nu le a tractatu justu si logicu. Pote ca Montesquieu a fostu influentiatu de principiile cari atunci domniau la curtea francesa. D. Baudrillart evita erorile si argumentesa forte bine acestu subiectu. Sunt trei forme de distinsu in monarchia. Mai antiau e despotismulu. Luxulu despotiloru a fostu deja caracterisatu de Tacitu: Ut erat incredibilium cupitor. Voia necreditulu si imposibilulu. D. Baudrillart nu vorbesce de elu de catu pentru a ne face se intelegemu natur'a monstrosu a acestui luxu. Monarchia absoluta considera luxulu ca unu mediu de gubernamentu. Abusurile nu erau rari, dara se scusau intr'o ore-care cantitate prin prejuditiurile poporale. In fine, monarchia reprezentativa, fiindu redusa la o lista civila determinata, ea ne ofere luxulu burgesu.

Considerata ca classa domnitore, aristocrati'a debuta prin simplicitate si sferiesce, in epoca decadentiei sale, prin luxu. „In prim'a epoca a patriatiloru, obiceiurile sunt severe, dure chiaru, cum sunt mai totdeauna si credintile religiose.“ Da, fara indoiala, pentru ca se incepa prin saracia si se termine prin bogatii gramadite una peste alt'a. De altumintrelea, influinta aristocratiei nu are de catu unu interesu retrospectivu, de orece nu e probabilu se mai vedemu renascendu regimulu aristocraticu. Cu tote acestea, distinctiunile ce d. Baudrillart stabileste intre aristocrati'a teritoriale sau feudala si aristocrati'a comerciale, apoi intre luxulu aristocraticu si luxulu nobilitariu, e ceva interesantu.

Luxulu si democrati'a ne interesu mai multu. Intr'adeveru, democratia si erasi democratia se striga pretutinden. D. Baudrillart nu admite prejuditiulu ca democrati'a e incompatibila cu luxulu. Istori'a vechia ilu contradice. — Studiulu celu mai superficialu alu societatiiloru moderne e de ajunsu pentru alu desminti. Cu tote acestea, dice d. Baudrillart, citandu opiniunea lui Montesquieu — care crede in acestu prejuditiu, — e ceva adeveratu si in acesta asertiune. Cum potemu nega ca o forma care cere multu de la individu, se esige mai multa „virtute“, dupa faimos'a espressionu a autorului „Spiritalui Legiloru“. Ea e in pericolu a se perde prin escessele cari distrugu cu violentia egalitatea si moravurile. In acesta mesura, teori'a lui Montesquieu este neatacabila; numai atatu inse pecatuesce ca a prea restrinsu, si prin medii arbitrare, partea bogatiiloru compatibile cu forma republicana.

Nu trebuie se uitamu, ca democrati'a moderna are unu indoiu caracteru care o distinge de democrati'a antica, de a admite bogati'a si de a voi libertatea. Prin aceste doue titule, ea admite ori-ce suma de luxu compatibile cu mora'a si cu prescriptiunile economiei politice. Totusi, luxulu pote face si bine si reu: binele escitandu la lucru, care, in dilele nostre, a scapatu de sclavi, s'a liberatu de privilegiuri si monopoluri, s'a sustinutu prin miraculoase descoperiri; elu s'a scapatu inca de ceea ce favorisedia luxulu imoralu, de a lu face se descinda si in masse, unde face celu mai mare bine bunului trairu, decentiei, demnitatiei personale.

Eta binele, dara e si reulu, sau, mai bine disu, pericolulu. Egalitatea restringe multu de totu luxulu celu mare, e adeveratu; dara pote-va vre-o

societate se ne ofere acesta situatiune strania, in care toti se dorasca cu pasiune luxulu mediocru? In faptu egalitatea contribue ea insasi a aprinde in tote animele acesta pasiune. In fondu si in practica, egalitatea inseamna mai adese ori dorinta de a ne ridicu catu mai susu. Cine se multiamesse cu egalitatea in saracia, cu obscuritatea, si nu prefera mai bine a fi egalulu superiorului seu? Nobil'a ambitiune pote, dara pote de asemenea rusinosu pofta, alimentata de ura, lene si nepotintia. Ori-ce s'ar dice si ori-ce s'ar face, existe o inegalitate, pe care democrati'a nu pote si nu va pote se-o distruga, inegalitatea averiloru. Atatu timpu catu esistara legi injuste cari permiteau ca unii se se inbogatesca in prejuditiulu altora, avemu dreptulu a ne plange. Acelu fastu escisivu si pe nedreptu castigatu pareu consecinti'a unei nedreptati; legile injuste inse au disparutu. Trebuie-va ore se se sterga si limitele averiloru. Beti'a poterii absolute era vermele rodietoru alu despotismului; beti'a egalitatii reu intielasa amenintia a deveni vermele rodietoru alu democratiiloru. D. Tocqueville a observatu acesta in marea sea opera asupra Americii, si D. Baudrillart este injustu aretandu — fara a pronuntia vorba — ca socialismulu este produsulu pasiunei pentru egalitate.

Pentru a fini, potemu dice: a fostu luxu in Egiptu, la Ninive, la Babilon, in Persia, in India, in China, la Tiru, la Cartaginea, la Evreii; pretutinden unde luxulu a ascultatu prescriptiunile economiei politice, sau mai bine ale moralei, in timpurile candu abia se zariau adeverurile, sistematizate adi de economi'a politica, totdeauna s'a simtitu fericirea materiale a societatiiloru; pretutinden inse pe unde a dominatu luxulu immoralu, degradatoru, ruinatoru, statele cele mai putern